

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Institoria obligatione & actione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

7 ¶ Accedit ꝛ actioni infortioræ, actio quæ quasi infortiora & vtilis dicitur, quæ datur contrahenti cum eo quem infortiorem credidit, cum sit infortior vere non esset, aduersus eum cuius ipse nequebat, eum. *l. 1. & 2. de infortior. act. P.* Domino porro qui præpositus, nulla infortiora ex edicto prætoris data est actio. Nam satis iure ciuili ei subuenitur.

8 ¶ Quia ꝛ si præposuit seruum, vel filium familiæ, iam ratione potestatis habet sibi quæsitæ actiones ciuiles ex eorum contractibus. Si alienum seruum, vel liberum præponit, potest conuenire vel dominum infortiorem actione mandati, vel negotiorum gestorum. Potest & sibi cessis actionibus agere cum illis, qui cum infortiore contraxerunt, vel vtilibus. *l. si quis mancipis, 17. § si impubes. eod. tit. P.* Finis autem & ratio huius prætoricæ actionis est, vtilitas promiscui vsus. *l. ex qua persona, de regul. iur. P. l. 1. de infortior. actio. P.*

9 ¶ Et ꝛ quom est præponentem ex ea persona infortioris actiones pati, ex qua commoda sequitur. *l. sed est si pupillus, 11. § si infortiora, de infortior. act. P.*

De tributaria actione. Cap. 13.

Lib. 44. P. tit. 4. *Weslib. Meyer.*

- 1 Infortiora & tributaria actionis differentia.
- 2 Tributaria unde dicitur actio.
- 3 Peculii & mercis peculiaris differentia.
- 4 Tributaria actionis quæ sunt persona consideranda.
- 5 Tributaria actionis. & de peculio differentia.
- Alia 7.
- 6 Tributaria actionis forma. & obligatio unde.
- 7 Tributaria actionis contribuenda formula.
- 8 Ratio & finis.

1 ¶ Accedit ꝛ proxime actioni infortioræ tributaria: verum differunt, quod seruus si præponitur infortior in merce dominicæ, infortiora competat: sin autem in merce, quæ peculiaris, seu peculii est, permittitur, vel iubeatur a domino negotiari, videlicet proprio nomine, tributaria datur. *hæc Justin. in §. introductis, quod cum eo qui in alien. pot. ¶ Introducti ꝛ prætor aliam actionem, inquit iustitiam, quæ tributaria vocatur. Namq; si seruus in peculiari merce sciente domino negotietur, & quod cum eo eius rei causa contractum erit ita prætor ius dicit, vt quicquid in his mercibus erit, quodque inde receptum erit, id inter dominum, si quid ei debeatur, & ceteros creditores pro rata portione tribuatur. Et quia ipsi domino distributionem prætor perimit, si quis ex creditoribus queratur, quasi minus ei tributum sit, quæ oportuerit, hanc ei actio nem accommodat, quæ ideo tributaria appellatur. *l. 1. §. si de tribut. act. P.* Ex quib. verbis apparet primū, tributaria a distributione crediti inter dominum, vt inter extraneum, & alios creditores, dicitur. *l. 1. peculiaris autem, de tribut. act. P.* ¶ Deinde ꝛ apparet, rem ex cuius tractatione nascitur cum domino actio tributaria, esse peculiarem mercem, quæ alia est, quam peculium. Pecularem enim mercem, inquit Vlpianus, nō sicut peculium accipimus. Quippe peculium, deducto eo quod domino debetur, accipitur. Merx peculiaris, est si nihil sit in peculio, dominum tributaria obligat, ita demum si sciente eo seruus negotiabitur: si dominus sciat, vel patiar, nec de contraria voluntate proteiterur. *l. fin. eo. P.* Et extra mercem aliquando peculium est. *l. 1. eod. tit. P.* Oportet autem mercem ad dominum serui pertinere, in qua peculiariter negotietur. *l. 1. de tribut. P.**

2 ¶ Quod ꝛ ad personas pertinet, illæ sunt dominus & seruus, quem finit peculii merce negotiari. *d. l. 1. §. si. & non solum ad seruos nostros pertinet tributaria actio, verum ad eos quoque, qui nobis bona fide seruiunt, siue liberi, siue serui alieni sint, vel in quibus vsu fructum habemus. l. procuratoris, §. §. vicarius. eo.* Et si vicarius mei serui negotietur me sciēte, tributaria tenebor: si me ignorante, de peculio. *d. l. procuratoris, §. sed est ancillam, l. 1. & ancillarum, 28. de pecul. P.* Sed et si ancilla negotiabitur, admittendam tributariam dicitur. *d. §. sed est ancillam, & parui refert, an cum seruo contrahatur, an cum infortiore eius. d. l. procuratoris, §. in tributum.* Quare datur actio tributaria contra eum, qui in potestate habet negotiantem in peculiari merce creditoribus mercis. *l. 3. eod. P.* & si plures sint domini, contra omnes. *l. illud, 7. §. fin. eod.* Datur heredi & in heredem, de eo duntaxat, quoad eum peruenit. *l. quia non de dolo, 8. eod. tit.*

3 ¶ Et ꝛ post mortem serui perpetuo in dominum, & eius heredem, *l. quod in herede, 9. eod.* contraque alios eius successores, *l.*

de peculio, 10. eod. non tamen contra emptorem serui, in quo & differt actio hæc ab ea, quæ de peculio. *l. 1. §. scientiam, & l. 3. in princ. de tribut. P.*

¶ In ꝛ forma obligationis tributaria, inspicenda est mens domini, & modus contribuendi: nam dominus non alio modo tenetur, quam si patiar negotiari in merce peculiari, id est, si sciat, & velit. *d. l. 3. §. pen. & fin.* Datur & tributaria in pupillos: & furiosos, & minores, ex scientia tutorum & curatorum, qui passi sunt in peculiari merce seruum eorum negotiari, si tamen dolose pertractauerint & permiserint eum negotiari, non amplius actio hæc in pupillos, & minores, & furiosos dabitur, quam fuerint facti locupletiores. *d. l. 3. §. fin. & l. 4. de tribut. P.* Et si pupillus doli capax sit, & dolum admittat: ita si pupillus cuius tutor scierit, pubes factus, vel furiosus sanæ mentis, dolum admittat, tenentur ex hoc edicto. *l. procuratoris, 5. eod. l. cum inque, §. si de infortiora acti. P.* Procuratoris autem scientiam & dolum nocere de bere domino, constat. *l. procurator cui libera, de procura. dummodo is fuerit generalis, & cum libera administratione, l. si procurator, de dol. mal. excep. non alter.* Si duo sunt domini, aliter sciat, aliter ignoret negotiationem, quod debetur ignorantem deducitur in solidum, nec venit in tributum. *l. 3. §. 1. de tribut. P.*

¶ Contribuendi ꝛ formula est, vt quicquid in merce peculiari erit, quodque inde receptum erit, non quicquid in peculio, id inter dominum, si quid ei debetur, & ceteros creditores pro rata portione, §. *introductis quod cum eo qui in alien. & c. apud Justin. l. procuratoris, §. per hanc actionem, & §. non autem, & l. penult. de tribut. P.* distribuatur, sine vilo occupationis priuilegio, æquali conditione existente agentium: quamuis in peculii actione aliter. *l. non enim, 6. de tribut. in quo actio de peculio & tributaria inter se quoque differunt, quemadmodum & in hac contributione, dominus priuilegium deductionis perdidit, ob permissionem negotiandi. d. l. procuratoris, §. §. in tributum.* Præfertur tamen is, qui contraxit cum seruo in hac causa, & mercem pignori accepit, etiam domini debito, propter pignoris ius. *d. l. procuratoris, §. in tributum, versic. quid tamen.* Ex contributione seu distributione dominus deducit, & pro parte accipit quodcumque debet ei, & ex quacunque causa ierius, parique refert an ante mercem, an postea ei debere cœperit seruus. *d. l. procuratoris §. in tributum, versic. sed est quæ situm.* In distributione quoque aduertendum, vt si seruus plures habuerit creditores, sed diuersi in mercibus certis: quia duas negotiationes exerceret, puta sagariam & linteariam, ne confusanda hæc. Sed qui crediderunt in sagariam rem, illi tantum in illa merce sibi contribuatur, & alii in alia: sic si duas tabernas eiusdem negotiationis exercuit, sed in diuersis locis, merces locorum eis tantum creditoribus, qui in eoloco vel ratione eius tabernæ contraxerunt, in tributum venient. *d. l. procuratoris §. si plures.* Si omnes autem merces in vna taberna deferbantur, & aliquæ essent tantum, quæ vnus creditoris pecunia fuerint comparata, dicendum est tamen, omnes in tributum venire, nisi fuerint creditori pignorate. *d. l. procuratoris, §. plano.* Et si res esset creditoris vnus, si quidem illam creditum abiit, in tributum venit: si non abiit, puta, quia res vendita seruo, vel alteri, non prius defununt esse meæ, quamuis vendero, nisi ære soluto, vel fideiussore dato, vel satisfacto, dicendum est rem viadicari posse. *d. l. procuratoris, §. sed si.* Videlicet si fides habita non sit de pretio, in quo exquiri oportet, quando consentatur traditione habita. *l. iuxta §. vendita, de rerum diuis. & l. 3. de pign. actio. P.* Cauere quoque debent qui pro rata debiti merces inter se distribuunt, vt alii creditores eiusdem causæ suboriantur & emerferint, pro rata se illis debita resolutos. *d. l. procuratoris, & l. non eum, 6. & l. illud, 7. de tribut. P.* Munus autem distribuendi has partes incumbit domino: & si nolit, arbitrium in hæc rem dat prætor. *d. l. illud.* Idcirco si dominus, vel alius dolo malo fecerit, quominus in tributum veniant omnes res, vel pro rata, prout expedit, non distribuatur, ei qui cōqueritur in eum datur actio, vt cogatur, tributaria. Eademq; tenetur dominus, si mercem perire passus est, aut eum euerit, aut vilius data opera distraxit, vel ab emptoribus pretium non exegit dolo, si negauerit cuiquam deberi. *d. l. illud, §. si cuius dolo.*

¶ Finis ꝛ est æqualitas damni & lucri pro rata, *l. non eum, de tribut. causa autem & ratio cur non in solidum dominus conseqatur sibi debitum, sed pro rata mercis, est quod tanquam extraneus in hoc sit, l. 1. eod. & quemadmodum alii creditores aliquantum sibi imputare debeant, quod cum seruo contraxerint, qui iure ciuili per se & suo nomine obligari nequit, in l. serui, &*

